

Region Hovedstaden
Kongens Vænge 2
3400 Hillerød

Sundhedsstyrelsens rådgivning til Region Hovedstadens reviderede hospitals og psykiatriplan 2015

23. april 2015

Region Hovedstaden har den 4. februar 2015 sendt en revideret udgave af regionens Hospitals- og Psykiatriplan 2020 i høring. Ifølge Sundhedslovens § 206 stk. 2 skal regionerne indhente rådgivning fra Sundhedsstyrelsen under udarbejdelse af sundhedsplaner, herunder også hospitals- og psykiatriplaner.

Sagsnr. 4-1011-2/1/
Reference NMC
T 7222 7754
E syb@sst.dk

Sundhedsstyrelsen tager i sin rådgivning udgangspunkt i Sundhedsloven og de politiske målsætninger bag denne, Sundhedsstyrelsens specialeplan 2010 samt Sundhedsstyrelsens rapporter 'Styrket akutberedskab – planlægningsgrundlag for det regionale sundhedsvæsen' (2007), 'Den akutte indsats i psykiatrien – planlægningsgrundlag for det regionale sundhedsvæsen' (2009), 'National strategi for psykiatri' (2009), 'Udviklingen i den børne- og ungdomspsykiatriske virksomhed' (2011) samt øvrige rapporter og principppapirer.

Sundhedsstyrelsen har tidligere ydet rådgivning til Region Hovedstadens forslag til hospitalsplan og psykiatriplan den 20. maj 2014, og skal henvise til dette og øvrige tidligere rådgivningsvar i deres helhed. Regionen har valgt at medsende et revideringsnotat over ændringer i hospitals- og psykiatriplan, og nedenfor følger Sundhedsstyrelsens rådgivning til ændringspunkterne beskrevet i dette notat.

Generelt

Sundhedsstyrelsen finder, at den reviderede hospitals- og psykiatriplan indeholder mange gode hensigter og mål for fremtidens sygehusvæsen i Region Hovedstaden, herunder også at regionen vil styrke kvalitetsudviklingen og forskningen på det psykiatriske område.

Nogle patienter har både somatiske og psykiske lidelser og en samlet plan giver mulighed for at koordinere indsatsen til denne målgruppe. Sundhedsstyrelsen finder dog, at dette desværre kun sker i begrænset omfang.

Sundhedsstyrelsen savner, at sundhedsaftalen nævnes som en ramme for planen. Sundhedsaftalen mellem Region Hovedstaden og kommunerne danner en ramme for det tværsektorielle samarbejde og fastlægger derfor en række krav til sygehusenes indsats. Der fastlægges i den forbindelse en række initiativer, herunder initiativer som vil forpligte sygehusene og den regionale psykiatri. Hospitals- og psykiatriplanen kan derfor hensigtsmæssigt have et større fokus på implementering af sundhedsaftalen på sygehusene og i den regionale psykiatri.

Sundhedsstyrelsen
Axel Heides Gade 1
2300 København S
Danmark
T +45 72 22 74 00
E sst@sst.dk
www.sst.dk

Indledningsvist bør der i rækken af indsatsområder også nævnes den palliative indsats, herunder hvordan sygehusene lever op til anbefalinger om at kunne yde rådgivning til kommunerne.

Sammenlægning af regionens sygehuse

Regionen anfører i planen, at der er sket en sammenlægning af nogle af regionens sygehuse, med fælles ledelse, og at der frem mod år 2020 vil ske yderligere sammenlægninger og lukninger. Styrelsen har forståelse for, at der i den forbindelse sker en del ændringer i organiseringen af regionens sygehusopgaver.

Det angives i planen endvidere, at en behandling kan foregå på flere matrikler inden for den enkelte organisatoriske enhed. Sundhedsstyrelsen tager oplysnin-gen til efterretning idet styrelsen for god ordens skyld skal anføre, at styrelsens godkendelser til varetagelse af specialfunktioner er matrikelspecifikke, og dermed fortsat er bundet til de enkelte matrikler trods sammenlægningerne. Sundhedsstyrelsen skal ansøges herom såfremt der ønskes ændringer i godkendelser til varetagelse af specialfunktioner, herunder ved flytning til andre matrikler.

Det er Sundhedsstyrelsens oplevelse, at regionens plan ikke fremstår særlig læsevenlig for så vidt angår anvendelsen af sygehusmatrikelnavne. Der synes ikke at være konsekvens i betegnelserne, hvilket kan fremstå forvirrende ved læsning.

Sundhedsstyrelsen finder det uhensigtsmæssigt, at det ikke fremgår af den fremsendte plan hvilke specialer og funktioner der er tilgængelige på de enkelte sygehusmatrikler.

En matrikelspecifik beskrivelse af funktionerne er relevant i de situationer, hvor regionen ønsker at varetage behandlinger som forudsætter samarbejdende specialer eller funktioner på sygehusmatriklen. Sundhedsstyrelsen vil finde det hensigtsmæssigt, hvis der vedlægges en præcisering af tabel 7A med specialer fordelt på de enkelte matrikler frem for hospitalsenheder, og vil kraftigt opfordre regionen til at lave en sådan.

Nedenfor følger styrelsens kommentarer til de enkelte ændringspunkter beskrevet i regionens ændringsnotat.

Ændring af optageområderne for gynækologi og obstetrik og pædiatri

Sundhedsstyrelsen rådgav i brev af den 20. maj 2014 Region Hovedstaden om regionens planer for ændring i optageområder for de sygehuse som varetager fødsler i regionen. Regionen anfører i den aktuelle plan, at der ønskes en yderligere ensretning af optageområderne, men det er ikke tydeligt for Sundhedsstyrelsen hvorledes de nye ændringer konkret kommer til at bestå. Styrelsen kan derfor ikke rådgive regionen herom.

Sammenlægning af afdelinger for dermato-venerologi på Bispebjerg Hospital

Regionen ønsker at samle varetagelsen af dermato-venerologi på Bispebjerg Hospital med en fortsat udefunktion på Gentofte hospital. Samlingen sker i før-

ste omgang organisatorisk men det er på sigt hensigten, at samle aktiviteten på Bispebjerg Hospital når det nye sygehus står klar.
Sundhedsstyrelsen har ikke kommentarer til den foreslåede flytning.

Samling af brystkirurgi samt bryst-radiologi på Herlev og Gentofte Hospitaler
Regionen ønsker at samle varetagelsen af brystkirurgi, herunder brystkræftkirurgi, og regionens brystkræftscreeningsprogram på Herlev og Gentofte Hospitaler så der på sigt ikke længere er aktivitet på Rigshospitalet. Gentofte Hospital varetager aktuelt ikke brystkræftkirurgi.

Det fremgår ikke klart af planen, om bryst-kirurgien alene skal varetages på Herlev-matriklen eller om der også skal være aktivitet på Gentofte-matriklen, ligesom det ikke fremgår, hvilke samarbejdende specialer der vil være på de to matrikler jf. styrelsens indledende kommentarer ovenfor.

Sundhedsstyrelsen finder det som følge heraf vanskeligt at rådgive regionen om den foreslåede samling på det foreliggende. Styrelsen forventer at modtage en præcisering af det faglige setup i en eventuel kommende konkret ansøgning fra regionen om flytning og/eller samling af specialfunktioner.

Samling af den karkirurgiske aktivitet på Rigshospitalet

Regionen ønsker at samle den karkirurgiske aktivitet på Rigshospitalet, så der ikke længere er en udefunktion fra Rigshospitalet til Gentofte Hospital.

Sundhedsstyrelsen har ikke kommentarer til den foreslåede samling.

Samling af klinisk onkologi på Rigshospitalet og Herlev Hospital

Regionen ønsker at samle den medicinske kræftbehandling på hhv. Rigshospitalet og Herlev Hospital. Samlingen begrundes med, at den del af Region Sjællands patienter som Region Hovedstaden hidtil har varetaget bliver mindre i takt med, at Region Sjælland selv varetager patienterne. Sundhedsstyrelsen finder det fornuftigt, at Region Hovedstaden løbende tilpasser behandlingskapaciteten i forhold til efterspørgslen så der fastholdes et fornuftigt volumen på de enkelte behandlingssteder.

Samling af ortopædkirurgi herunder håndkirurgi

Regionen ønsker at nedlægge den ortopædkirurgiske funktion på Frederiksberg Hospital, samt at samle alt håndkirurgi på Gentofte Hospital.

Sundhedsstyrelsen har ikke specifikke kommentarer til den foreslåede samling.

Samling af urologiske patienter på Herlev og Gentofte Hospital samt Rigshospitalet

Regionen ønsker at nedlægge den urologiske funktion på Frederiksberg Hospital, således at der fremover varetages urologiske patienter på Herlev Hospital, Gentofte Hospital og Rigshospitalet.

Sundhedsstyrelsen har ikke kommentarer til den foreslåede samling, men vil afvente regionens forslag til fordeling af specialfunktioner mellem matriklerne

enten i forbindelse med den kommende ansøgningsrunde om specialfunktioner eller efterfølgende.

Samling af reumatologiske afdelinger

Regionen ønsker at sammenlægge de reumatologiske afdelinger på hhv. Hille-rød Hospital, Herlev og Gentofte Hospitaler og Bispebjerg og Frederiksberg Hospitaler i én samlet afdeling som forankres fysisk og organisatorisk under Rigshospitalet og Glostrup Hospital, som derefter vil have udefunktion på de øvrige matrikler.

Det er ikke klart for Sundhedsstyrelsen på hvilken af de to matrikler (Rigs-hospitalet eller Glostrup Hospital) den konkrete forankring af udefunktionen vil være placeret. Det er ej heller klart for Sundhedsstyrelsen, om der fremover kun vil blive varetaget reumatologiske specialfunktioner på Glostrup Hospital og Rigshospitalet, eller om specialfunktionerne også vil blive en del af udefunkti-onerne.

Styrelsen ønsker en mere detaljeret beskrivelse af hvorledes udefunktionen tænkes struktureret hvis der forventes varetaget specialfunktioner i den.

Kommentarer til regionens plan for psykiatrien

Generelt

Det fremgår af Hospitals- og Psykiatriplanen, at regionen ønsker at styrke psy-kiatrien ved blandt andet at øget fokus på den forebyggende ambulante indsats, sikre en let adgang til udredning og behandling, sætte patienten i centrum og øge fokus på recovery og det sammenhængende patientforløb.

Regionen foreslår følgende vedrørende psykiatrien:

- At Psykiatrisk Center København og Psykiatrisk Center Frederiksberg sammenlægges organisatorisk og samles på Bispebjerg matriklen med henblik på at etablere enestuer til patienterne.
- At Psykiatrisk Center Glostrup og Psykiatrisk Center Hvidovre sammenlægges organisatorisk, samt at der etableres enestuer på Psykiatrisk Center Hvidovre.
- At Psykiatrisk Center Gentofte fusioneres med Psykiatrisk Center Ballerup, hvor der etableres akutmodtagelse og enestuer mod en netto reduktion på 25 senge.
- At der etableres akutmodtagelse i Hillerød på Psykiatrisk Center Nordsjæl-land. At sengekapaciteten på Psykiatrisk Center Nordsjælland øges på Hil-lerød matriklen i form af enestuer forbindelse med, at der flyttes senge fra matriklen i Frederikssund.
- At der omlægges en række åbne senge til lukkede senge med henblik på at øge antallet af bedre normerede sengepladser på lukkede afsnit.
- At der omlægges og udbygges i den lokale og ambulante psykiatris akutte udegående funktioner.

- At funktionerne ved Psykiatrisk Center Sct. Hans samles i den østlige del af matriklen, hvorefter den vestlige del af matriklen sælges. Dette indebærer en nettoreduktion på 85 senge.
- At den retspsykiatriske afdeling ved Psykiatrisk Center Sct. Hans samles i den østlige del - med 80 nye retspsykiatriske senge samt renoveringer af eksisterende bygninger med 46 senge.
- At rehabiliteringsfunktionen nedlægges på Psykiatrisk Center Sct. Hans i takt med at den integreres som en del af alle de Psykiatriske Centre.
- At dele af behandlingen af patienterne med dobbeltdiagnoser flyttes fra Psykiatrisk Center Sct. Hans til de øvrige Centre – den resterende del på 180 senge samles med de øvrige afdelinger på den østlige del af matriklen.

Styrkelse af den ambulante psykiatri

Sundhedsstyrelsen finder det positivt, at Region Hovedstaden arbejder med en styrkelse af det forebyggende, ambulante og opsøgende arbejde i psykiatrien.

Sundhedsstyrelsen bemærker, at der i Hospitals- og Psykiatriplanen er fokus på at omlægge og udbygge den lokale og ambulante psykiatri og de akutte og udegående funktioner. Styrelsen finder det som udgangspunkt positivt, at regionen vil styrke den lokale og ambulante psykiatriske akutte og udegående funktioner samt arbejde henimod et roligere behandlingsmiljø på de øvrige afsnit. Herudover finder styrelsen det positivt, at man vil sikre flere og bedre normerede sengepladser på lukkede afsnit, hvilket styrker muligheden for nedbringelse af tvang. Ligeledes finder styrelsen etablering af flere enestuer positiv.

Nedlæggelse af sengepladser

Sundhedsstyrelsen bemærker, at det ikke i alle tilfælde fremgår tydeligt af planen i hvor stort omfang der planlægges med en nedlæggelse af sengepladser samt i hvor stor grad der sker en reduktion i tilgængelige åbne senge ved omlægningen fra åbne senge til lukkede senge. Sundhedsstyrelsen finder, at der bør være fokus på at sikre en tilstrækkelig sengekapacitet, således at de patienter, der har behov for indlæggelse, har mulighed herfor. Styrelsen skal i den anledning bemærke, at tærsklen for indlæggelse ikke bør sættes for højt eller tærsklen for udskrivelse for lavt. Patienten skal hurtigt og let kunne indlægges, hvis der er behov for det, og skal samtidig kunne være indlagt så længe, som der er behov, og med mulighed for gradvis udslusning. Omvendt skal patienter, som ikke længere har behov for indlæggelse, hurtigt kunne udsluses til relevante og velegnede opfølgende tilbud.

Sundhedsstyrelsen opfordrer Region Hovedstaden til at følge udviklingen i sengekapacitet tæt. Dette kan blandt andet gøres ved at overvåge, om der kommer en uhensigtsmæssig stigning i hurtige genindlæggelser, tvangsindlæggelser m.v.

I forbindelse med udbygningen af den ambulante akutte indsats i form af udgående teams skal Sundhedsstyrelsen henvise til Sundhedsstyrelsens brev af 20. februar 2015 i relation til satspuljeprojektet vedr. ambulante akutteams.

Det fremgår af psykiatriplanen, at der etableres akutmodtagelse på Psykiatrisk Center Ballerup samt på Psykiatrisk Center Nordsjælland. Styrelsen bemærker dog, at det fremstår uklart, hvorvidt der forventes nedlagt akutmodtagelser i forbindelse med omstruktureringerne, herunder hvordan akutfunktionen i planlægningsområde Byen fremadrettet forventes varetaget med sammenlægningen af Psykiatrisk Center København og Psykiatrisk Center Frederiksberg, der begge under den nuværende strukturering varetager en akutmodtagerfunktion. Styrelsen kan således ikke rådgive regionen herom.

Sundhedsstyrelsen skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at styrelsen i rapporten 'Den akutte indsats i psykiatrien' og i 'National strategi for Psykiatri' har understreget behovet for lettilgængelighed til døgnåbne akutte psykiatriske tilbud, der kan sikre patienterne let adgang til støtte og opbakning i akutte situationer - også uden for dagtid.

Sammenlægninger i voksenpsykiatrien

Sundhedsstyrelsen forstår forslaget således, at Region Hovedstaden arbejder med at samle funktioner inden for voksen- og retspsykiatrien med henblik på at sikre en mere effektiv og sammenhængende struktur. Sundhedsstyrelsen støtter som udgangspunkt princippet om at samle psykiatrien på færre steder med henblik på at opnå faglig robusthed og høj kvalitet.

Sundhedsstyrelsen forstår sammenlægningen af Psykiatrisk Center Glostrup og Psykiatrisk Center Hvidovre samt fusionen af Psykiatrisk Center Gentofte og Psykiatrisk Center Ballerup som administrative sammenlægninger, der ikke påvirker placeringen af funktioner og opgaver, herunder specialfunktioner. Sundhedsstyrelsen skal for god ordens skyld gøre opmærksom på at såfremt der påtænkes at flytte specialfunktioner mellem fysiske matrikler også indenfor de matrikler, der fusioneres, skal Sundhedsstyrelsen ansøges herom.

For så vidt angår Hospitals- og Psykiatriplanens beskrivelse af funktionsændringerne ved Sct. Hans Hospital finder Styrelsen det væsentligt, at der i regionen fortsat sikres en udvikling og styrkelse af indsatsen for dobbeltdiagnosepatienter og at de sengeafsnit, der fremadrettet skal modtage disse patientgrupper er i stand til at tilgodese deres særlige behandlingsmæssige og fysiske behov.

Styrelsen bemærker, at regionen planlægger at nedlægge rehabiliteringsfunktionen på Sankt Hans. Styrelsen savner i den forbindelse i den aktuelle plan konkrete bud på, hvordan rehabiliteringsindsatsen forventes etableret og integreret i regionens Psykiatriske Centre. Såfremt regionen ønsker at nedlægge de dele af regionsfunktionen der vedr. rehabilitering med henblik på at integrere dem i regionens øvrige centre, forudsætter det Sundhedsstyrelsens godkendelse. Sundhedsstyrelsen forventer således yderligere oplysning om planerne i forhold til specialfunktionerne og vil i den forbindelse vurdere, hvorvidt der er behov for en ansøgning fra regionen. Styrelsen finder det i øvrigt væsentligt, at der fortsat sikres mulighed for længerevarende rehabilitering under indlæggelse for patienter, der har behov herfor.

Sundhedsstyrelsen har i tidligere rådgivning vedr. planlægning af den regionale psykiatri i Region Hovedstaden understreget behovet for tæt samarbejde mellem somatik og psykiatri med henblik på at medvirke til et øget fokus på somatisk sygdom og risikofaktorer i psykiatrien. Region Hovedstaden har tidligere redegjort for at de grundet deres særlige geografiske forhold ikke i alle tilfælde har mulighed for at sikre fysisk/geografisk tilknytning mellem psykiatri og somatik.

Sundhedsstyrelsen bemærker, at regionen har fokus på at understøtte samarbejdet mellem somatik og psykiatri. Sundhedsstyrelsen finder dog anledning til igen at påpege at grundet den manglende fysiske/geografiske tilknytning mellem psykiatri og somatik er det væsentligt at regionen har et særligt fokus på dette og at der er nedskrevne aftaler om samarbejde og dialog både i forhold til det overordnede samarbejdet mellem somatik og psykiatri og for relevante funktioner.

Børne- og ungdomspsykiatrien

Sundhedsstyrelsen konstaterer, at regionen arbejder på en samlet udviklingsplan for Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center med fokus på kvalitet, recovery, nærhed for familie, vægtning mellem ambulant behandling og behandling under indlæggelse samt sammenhængende patientforløb på tværs af sektorer. Styrelsen har på nuværende tidspunkt ikke kommentarer hertil, idet man afventer planudkastet.

Samarbejde

Styrelsen har umiddelbart ingen kommentarer til sammenlægningerne og de efterfølgende kapacitetstilpasninger, der planlægges foretaget under hensyn til at sikre sammenfald med somatiske optageområder og for at understøtte samarbejdet med de kommunale parter.

Sundhedsstyrelsen står til rådighed ved behov for uddybelse af ovenstående.

Med venlig hilsen,

Søren Brostrøm
Enhedschef
Sygehuse og Beredskab